

سه شنبه 25 تیر 1398-13 ذی القعدة 1440-16 جولای 2019

پناهندگی محمدعلی شاه قاجار به سفارت روس در پی تصرف تهران توسط مشروطه طلبان (1288ش)

پناهندگی محمدعلی شاه قاجار به سفارت روس، در پی تصرف تهران توسط مشروطه طلبان (1288ش)، محمدعلی شاه قاجار پس از به دست گرفتن قدرت، همواره از روس‌ها حمایت می‌کرد و آنان نیز به او کمک می‌کردند. در جریان به توپ بستن مجلس نیز، فرمانده قشون ایران را لیاخوف روسی برعهده داشت. از این رو، وقتی که آزادی خواهان تهران را فتح کردند، محمدعلی شاه خود را در برابر آنان ناتوان یافت و برای در امان ماندن از دست مشروطه طلبان، به سفارت روس پناه برد. لیاخوف روسی، فرمانده قزاقان که این موضوع را شنید، به حضور فرماندهان فاتح تهران رسید و شمشیر خود را به عنوان تسلیم، در مقابل آنان بر زمین نهاد. در ساعت چهار بعد از ظهر همان روزی که تهران فتح شد، جلسه مهمی با حضور پانصد تن از نمایندگان مجلس و بزرگان پایتخت و آزادی خواهان معروف در بهارستان منعقد گشت. این مجلس تاریخی که تحت عنوان "مجلس عالی فوق العاده" انعقاد یافت، محمدعلی شاه را که به سفارت روس پناه برده بود، از سلطنت مستعفی شناخت و پسر او سلطان احمد میرزا ولیعهد را به سمت شاهنشاهی ایران اعلام کرد. بدین ترتیب دروه استبداد صغیر که يك سال و بیست و دو روز به طول انجامیده بود به پایان رسید. محمدعلی شاه، مدت 57 روز در سفارت روس پناهنده بود و سرانجام او را به خواری از ایران راندند و

از آن پس در بندر اُدسا در کنار دریای سیاه در کشور روسیه مسکن گزید. استعفای دکتور مصدق از نخست وزیری و انتخاب قوام السلطنه به این مقام توسط شاه (1331 ش)، دکتور محمد مصدق در روز 25 تیر ماه 1331 ش، با شاه ملاقات کرد و لیست وزیران خود را تسلیم محمدرضا پهلوی نمود. در این دیدار، مصدق از شاه درخواست کرد تا پست وزارت جنگ هم با او باشد. زیرا مدعی بود که نظامیان به حرف او اهمیت نمی‌دهند و در کارها، کارشکنی می‌کنند و با این وضعیت، دولت نمی‌تواند به فعالیت خود ادامه دهد. شاه با واگذاری وزارت جنگ به مصدق موافقت نکرد و مصدق به خانه بازگشت و بدون مشورت با احدی، استعفای خود را برای شاه فرستاد. در نتیجه، شاه، قوام السلطنه را به نخست وزیری برگزید و او نیز در اولین روز زمامداری خود با انتشار اعلامیه اعلامی، برخورد قاطع دولت با مخالفانش را اعلام نمود. اقدامات قوام که مورد حمایت همه جانبه شاه بود، مردم و علما را به صحنه کشاند و سرانجام این وقایع، زمینه ساز حضور گسترده مردم در قیام تاریخی 30 تیر 1331 و بازگشت مصدق به قدرت گردید.

در گذشت "اوحید الدین، انوری، شاعر، ادیب و فیلسوف ایرانی، (581 ق.) حجة الحق اوحید الدین محمد بن محمد انوری انوریدي، به غزلیات شیوا و قطعات نغز خود مشهور است و از ارکان شعر پارسی محسوب می‌شود. او در علوم ادبی و عقلی سرآمد بوده و در ریاضیات و نجوم، دستی داشت. وی سالیانی مداح امرا و حکام آن دوران بوده است. انوری طبعی قوی و مهارتی وافر در آوردن معانی دقیق و مشکل داشت. وی در شعر خود از زبان محاوره کمک می‌گرفت. طریقه و ابداعی انوری مبتنی بر سادگی و بی‌پیرایگی در ترکیب سخن و آمیزش آن با لغات عربی و استفاده از اصطلاحات علمی و مضامین دقیق و تخیلات و تشبیهات و استعارات فراوان می‌باشد. انوری نه تنها در قصیده، بلکه در غزل نیز قدرت و مهارت بسیار نشان داده است. غزل‌های انوری از حیث سادگی لفظ و لطافت معنی، بهترین غزل‌های فارسی پیش از سعدی محسوب می‌شوند. مقطعات وی هم در سادگی و روانی کم نظیر است.